

О. Черняк, д-р екон. наук, проф.,
Г. Харламова, канд. екон. наук, доц.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ СТУДЕНТСЬКИХ СЛУЖБ В УКРАЇНІ: ДОСВІД МІЖНАРОДНОГО ПРОЕКТУ ТЕМПУС IMPRESS

Стаття присвячена аналізу роботи міжнародного проекту ТЕМПУС "IMPRESS" – "Підвищення ефективності студентських служб" 530534-Tempus-1-2012-1-UK-Tempus-SMGR. Основною метою проекту є створення сучасних Центрів підтримки студентських служб у провідних класичних університетах України. Детально структуру навчального курсу "Soft Skills", розробленого за сучасними міжнародними академічними стандартами підготовки висококваліфікованих фахівців із вищою освітою. В межах зазначеного курсу студенти отримують знання та навички, які сприятимуть їх повноцінній адаптації як до навчання у ВНЗ, так і до подальшої професійної діяльності, нададуть додаткових переваг у працевлаштуванні, сформулюють уміння самопрезентації, роботи в команді, прийняття рішень, активізують ауторефлексивні здібності, розвинути критичне мислення.

Ключові слова: софт скілс, студентські служби, ТЕМПУС.

Вступ. Донедавна головним критерієм, на який компанії звертали увагу під час пошуку співробітників, була наявність диплома, що свідчив про вузьку професійну спеціалізацію. Програміст мав вміти створювати програми, журналіст – писати репортажі, а бухгалтер – вести облік. Усе інше вважалося позитивним, але не обов'язковим доповненням. За останні 5-10 років ситуація кардинально змінилася. Сьогодні здобувачистикається зважким завданням, адже нові технології, високий рівень безробіття роблять необхідним, щоб претендент міг позиціонувати себе на конкурентному контрасті від інших претендентів. Отже, щоб привернути увагу роботодавця, претендент повинен виділятися.

Роботодавці сьогодні шукають співробітника, який демонструє не тільки високі професійні здібності, а й є носієм розвинутих особистісних якостей, які дозволяють йому ефективно гармонійно взаємодіяти з іншими людьми, бути ефективним, швидким в оцінках ситуації, мотивованим та організованим.

Огляд літератури. За даними досліджень, проведених в Гарварді та Стенфордському університетах тільки 15% кар'єрного успіху забезпечується рівнем професійних навичок, в той час як інші 85% – це так звані "м'які навички" (SoftSkills).

Вже більше 40 років тому німецька інженерна асоціація (VDI) рекомендувала, що 20% курсів інженерних навчальних програм повинні містити м'які навички. Випускники інженерних ВНЗ повинні отримати знання з іноземних мов, культурної свідомості, повинні бути командними працівниками, і, можливо, їм слід оволодіти риторикою [1] (Ihsen, 2003).

У 2012 році завершилося широковідоме дослідження ринку праці для Європейського Фонду Освіти. Щоправда, в дослідженні брали участь тільки телекомунікаційні підприємства, але нарікання з боку роботодавців були схожими. На першому місці – брак у випускників практичних навичок, на другому – відсутність навичок вирішення проблемних ситуацій. Також всі опитані роботодавці наголошували, що випускникам не вистачає Soft Skills: комунікабельності, навичок проведення презентацій та навичок ведення переговорів.

У листопаді 2015 року проведено дослідження Світового банку "Навички для сучасної України" [2], метою якого було вивчити природу навичок, які цінуються на сучасному ринку праці в Україні; вказати на аспекти, які потребують вдосконалення; обговорити, яким чином освітні та трудові установи впливають на інвестиції в професійні навички; та запропонувати практичні шляхи розв'язання проблем, які існують. Фахівці Світового

банку також прийшло до висновку, що українські роботодавці мають потребу в додаткових когнітивних та соціально-емоційних навичках своїх працівників. Як першопричину такої потреби, експерти Світового банку побачили у ситуаційному та нерівномірному характері стратегічних реформ в Україні, який і призвів до застарілості системи освіти, професійної підготовки для ринку праці. Отже, створення основоположних соціально-емоційних навичок для нових учасників ринку праці, підвищення рівня установ вищої освіти для створення передових навичок серед населення працездатного віку сьогодні і в майбутньому, на думку експертів, має виправити ситуацію та наповнити ринок спеціалістами із рівномірно сильними hard & soft skills.

Методологія. Позитивним є те, що нехай кадри та пошукачі вакансій ще не мають всіх навичок, але вони можуть чітко зрозуміти, чого вимагає сучасний ринок праці. Так, численні опитування показують:

1) Роботодавці вимагають співробітників, які цілеспрямовані, мають інноваційні ідеї і здатні проявляти ініціативу. Роботодавці одноставно не хочуть співробітників, які чекають конкретних інструкцій.

2) Роботодавці відкриті до співробітників, які гнучкі, бажають отримати нові знання. Роботодавці одноставно не хочуть співробітників, які стійкі до змін, не зацікавлені у вивченні нових навичок.

3) Роботодавці хочуть співробітників, які легко працюють з позитивним настроєм, мають досвід вирішення конфліктів і навички ведення переговорів. Роботодавці одноставно не хочуть співробітників, які конфліктні, несхильні до компромісу, скаржаться під час кожного виконання своїх обов'язків на складність, щільний графік тощо.

4) Роботодавці хочуть співробітників, які мають широкую мережу колег, знайомих в предметній та сумісних сферах; приймають активну участь у професійних організаціях. Роботодавці одноставно не хочуть співробітників, які не мають своєї професійної мережі або незацікавлені у професійній діяльності.

5) Роботодавці хочуть співробітників, які здатні до кризис-менеджменту, повідомляють керівника про проблему й одразу пропонують добре продумані альтернативи рішення. Роботодавці одноставно не хочуть співробітників, які інформують про проблему як диспетчери і очікують, що керівник дасть їм рішення.

6) Роботодавці хочуть співробітників, які організовані і здатні працювати в багатозадачному режимі, пунктуальні, поведуться професійно, відповідають за терміни/дедлайни без нагадувань. Роботодавці одноставно не хочуть співробітників, які хронічно затримують дедлайни, спізнюються, дезорганізовані, непрофесійні, грубі або образливі.

7) Роботодавці хочуть співробітників, які здатні брати відповідальність, надійні, чесні. Роботодавці одно-стайно не хочуть співробітників, які постійно виправдо-вуються, приховують помилки, звинувачують інших.

8) Роботодавці хочуть співробітників, які розуміють, коли місце для обговорення, а коли час виключно слі-дувати інструкціям. Роботодавці одно-стайно не хочуть співробітників, які схильні до нескінченних дебатів, ста-влять багато питань при кожному рішенні.

9) Роботодавці зацікавлені в співробітниках, які в змозі приймати і надавати критику у професійній мане-рі. Роботодавці одно-стайно не зацікавлені у співробіт-никах, які приймають речі особисто, стають в оборонну позицію, уникають важких розмов.

Більшість професійних вакансій на сьогодні відкриті виключно для осіб із сильними комунікативними навич-ками написання (формальними і неформальними), роз-виненою словесністю, презентаційними здібностями. Пошукачі із нечіткою комунікацією, поганими розмовни-ми навичками, відчуваючи дискомфорт від публічних виступів або презентацій, на сьогодні схильні залиши-тися за бортом наявних вакансій.

Термін "м'які навички" часто асоціюється з "EQ" лю-дини (Емоційний коефіцієнт інтелекту), кластером рис особистості, як то соціальність, спілкування, дружелюб-ність і оптимізм, що характеризують відносини з іншими людьми. Емоційний коефіцієнт інтелекту людини є важ-ливою частиною її індивідуального внеску в успіх всієї організації. Зокрема, у організаціях, які працюють осо-бисто з клієнтами.

Як підтверджують численні психологічні дослідження, людина може народитися із певним високим рівнем емо-ційного коефіцієнту інтелекту, але більшість людей за певного тренінгу здатні оволодіти ці м'які навички на висо-кому рівні, так само як навчання професії (HardSkills). Скринінг або навчання для особистих SoftSkills може принести значну віддачу від інвестицій організації.

Поведінкові компетенції (Soft Skills), відомі також як на-вички міжособистісного спілкування, можуть бути надбані через численні методики, в основному, через тренінги із поліпшення комунікації та розвитку лідерських якостей.

На сьогодні в Україні деякі окремі центри почали надавати подібні тренінги, але лише останній рік. На-віть цей термін "м'які" навички ввійшов в комунікатив-ний вокабуляр ринку праці, тренінгових установ, та освітніх кола виключно в останні 2-3 роки.

Результати Міжнародний проект IMPRESS

В сфері освіти розуміння проблеми підготовки кад-рів із повним набором SoftSkills завдячує реалізації в Україні міжнародного проекту TEMPUS "IMPRESS" – "Підвищення ефективності студентських служб" 530534-Tempus-1-2012-1-UK-Tempus-SMGR. Під патронатом Міністерства освіти і науки України даний проект об'єд-нав чотири провідних класичних університети України:

- Київський національний університет імені Тараса Шевченка;
- Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна;
- Донецький національний університет (Вінниця);
- Львівський національний університет імені І. Франка.

Координатор проекту – Нортумбрійський універси-тет, м.Ньюкасл (Велика Британія). Партнери з ЕС: уни-верситет м.Кордоба (Іспанія), університет Томаса Бата (Чеська Республіка), Європейська асоціація студентів (Бельгія), Британсько-український центр допомоги (Ве-лика Британія), Видавнича компанія "Shoofly Publishing Co" (Велика Британія). Партнери в Україні: Донецька торгово-промислова палата, Українська асоціація сту-дентського самоврядування.

Основною метою проекту є створення сучасних Центрів підтримки студентських служб у чотирьох про-

відних класичних університетах України. Ці центри по-винні систематизувати та модернізувати студентські служби наступним шляхом:

- покращення процесу набору студентів, особливо іноземних;
- оновлення служби працевлаштування студентів, що збільшить майбутню можливість працевлаштування;
- навчання студентів у галузі персональних нави-чок, щоб вони відповідали цільовим посадам;
- модернізація студентської діяльності та досвіду в умовах економіки, заснованої на знаннях;
- удосконалення діяльності Асоціацій випускників та служб підтримки кар'єрного росту;
- основа стратегічного співробітництва з МОН України;
- підвищення кваліфікації співробітників універси-тету в контексті навчання протягом життя та соціальних компетенцій студентів;
- більш тісне співробітництво між усіма зацікавле-ними сторонами ринків праці та освіти;
- покращення регіональної економіки та соціальної інфраструктури;
- впровадження в Україні кращих зразків та досяг-нень студентських служб в Європі.

Виходячи з цілей та завдань проекту робота учасни-ків проекту здійснювалась за чотирма напрямками:

1. Працевлаштування (Placement).

Головною метою наряду роботи проекту "Праце-влаштування" було підготовка команд з працевлашту-вання та кар'єрної підтримки в чотирьох українських університетах. В рамках даного проекту підготовлені фахівці з працевлаштування та кар'єрної підтримки, які можуть вирішувати такі задачі:

- Користування базами даних (БД), створеними проектними командами. Перша БД містить дані про студентів та робочі місця з інформацією про відповід-них контактних осіб. В них застосовані останні техноло-гії збору експертних знань і зберігаються навчальні профілі студентів. Друга база даних призначена для підприємств, в ній фіксуються очікування компаній та вимоги до бажаних навичок, якими повинні володіти студенти. Ці бази даних інтегровані і розраховані на взаємодію студентів та підприємств. Вони постійно оновлюються. Якщо особи змінюють компанію, теле-фони або номери факсів, це відображається в базах даних. Для забезпечення цього в центрах буде створе-на мережа підприємств.

- Підготовка студентів до працевлаштування, у тому числі надання порад стосовно того, що очікується від студентів на робочому місці, що може вплинути на пошук місця роботи, які помилки слід уникати тощо.

2. Набір студентів (Recruitment).

Головною метою наряду роботи проекту "Набір студентів" був трейнінг команд з підготовки набору іно-земних студентів в чотирьох українських університетах. В рамках даного проекту були підготовлені фахівці, які зможуть вирішувати такі задачі:

- Створення нового Інтернет сайту "Buddy system" для наповнення його важливою інформацією для іно-земних студентів;
- покращення Інтернет сайтів університетів;
- удосконалення рекламних матеріалів для абіту-рієнтів;
- удосконалення послуг для іноземних студентів.

3. "М'які навички" або соціальні навички (Soft Skills).

Одним із напрямів проекту є підготовка спецкурсів Soft Skills для студентів бакалаврату, який побудовано за сучасними міжнародними академічними стандартами підготовки висококваліфікованих фахівців із вищою осві-тою до успішного конкурування на сучасному ринку пра-

ці. В межах зазначеного курсу студенти отримають знання та навички, які сприятимуть їх повноцінній адаптації як до навчання у ВНЗ, так і до подальшої професійної діяльності, нададуть додаткових переваг у працевлаштуванні, сформулюють уміння самопрезентації, роботи в команді, прийняття рішень тощо, активізують ауторефлексивні здібності, розвинути критичне мислення.

4. Студентська діяльність (Student Activities).

Метою цього напряму роботи проекту є створення в університетах незалежних студентських центрів.

Більш детально зупинимося на розробленому курсі SoftSkills.

Що таке SoftSkills (так звані "м'які навички")

Поняття "SoftSkills" корелює з такими термінами "життєві навички", "емоційний інтелект", "соціальні навички", і "навички міжособистісного спілкування" тощо. "М'які навички" можуть бути визначені як ті навички, що використовуються в управлінні особистими справами. Вони являють собою набір людських навичок, набутих за допомогою навчання або безпосереднього досвіду, які використовуються для вирішення проблем і питань, що часто зустрічаються в повсякденному житті людини. "М'які навички" були визначені Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) як "здатність до адаптації і позитивної поведінки, що дозволяє людині ефективно боротися з вимогами і проблемами повсякденного життя". Вони являють собою психосоціальні навички, зокрема навички вирішення проблем і критичного мислення, особистісні навички, такі як то самосвідомість, і міжособистісні навички, як то міжкультурна комунікація. Практика та оволодіння "м'якими навичками" призводить до таких якостей, як самооцінка, комунікабельність і толерантність, компетенції до вживання заходів і проведення змін, свободи вирішувати, що робити і ким бути.

Освіта в даний час визнається як платформа для розробки методології навчання та розвитку молоді цим "м'яким навичкам" (звіти Світового молодіжного форуму (2003), Всесвітня програма освіти в галузі прав людини (2004), Доповідь до десятиліття започаткування ООН (2005), Доповідь про світовий розвиток (2007), тощо). Очікувані результати навчання включають в себе поєднання знань, цінностей, установок і навичок з особливим наголосом на ті навички, які пов'язані з критичним мисленням і вирішенням проблем, самоменеджментом і міжособистісними навичками.

Як правило, "м'які навички" можуть бути поділені на три основні категорії [3]:

- особистісні якості,
- міжособистісні навички,
- додаткові навички / знання.

Ці категорії дуже широкі та включають багато різних навичок. Майже загальний набір навичок міжособистісного спілкування виписано в проведеному опитуванні Промисловою радою графства Сміт (<http://www.rediff.com/getahead/2007/jan/08soft.htm>). Ці "м'які навички" можуть бути застосовні до будь-якого типу роботи / галузі: 1. Математичність. 2. Безпека. 3. Ввічливість. 4. Чесність. 5. Граматика. 6. Надійність. 7. Гнучкість. 8. Командні навички. 9. Тримання очного контакту. 10. Співпраця. 11. Схильність до швидкої адаптації. 12. Здатність слідувати правилам. 13. Самостійність. 14. Добре ставлення. 15. Письмові навички. 16. Грамотність. 17. Навички водіння авто. 18. Надійність. 19. Поглиблені знання математики. 20. Самоконтроль. 21. Добрі відгуки. 22. Незалежність від наркотиків. 23. Робота без пропусків. 24. Особиста енергія. 25. Досвід роботи. 26. Можливість вимірювання. 27. Особиста цілісність. 28. Працездатність. 29. Позитивна трудова етика. 30. Міжособистісні навички. 31. Мотиваційні навички. 32. Рівень освіти. 33. Особиста хімія (апломб). 34. Готовність вчитися. 35. Здоровий глузд. 36. Навички критич-

ного мислення. 37. Знання логіки. 38. Притримання графіків та дедлайнів. 39. Використання правил. 40. Бажання зробити добру роботу. 41. Основи орфографії та граматики. 42. Читання і розуміння. 43. Можливість слідувати правилам. 44. Готовність нести відповідальність. 45. Можливість заповнювати робочі форми, заявки. 46. Можливість виконувати виробничі квоти. 47. Базова підготовка виробничих кадрів. 48. Усвідомлення, як працює бізнес. 49. Перебування на роботі, поки завдання не буде закінченим. 50. Уміння читати і дотримуватися інструкцій. 51. Готовність до роботи у другу і третю зміну. 52. Турбота про досягнення успіху компанією. 53. Світогляд та світорозуміння. 54. Уміння слухати і документувати те, що чує. 55. Зобов'язання постійної перепідготовки та навчання. 56. Готовність прийняти інструкцію та відповідальність. 57. Можливість співіснування із колегами у найближчому оточенні. 58. Відсутність амбіцій стати керівником протягом перших шести місяців. 59. Готовність бути добрим працівником і виходити за рамки традиційного восьмигодинного робочого дня. 60. Комунікативні навички з громадськістю, колегами по роботі, керівниками та клієнтами.

Грунтуючись на цьому великому списку (та інших джерелах), команда експертів проекту IMPRESS вибрани 7 ключових універсально важливих навички, що і були включені в навчальний курс:

1) самоменеджмент (який включає самотивацію, прийняття відповідальності, цільова установка / розстановка пріоритетів, тайм-менеджмент);

2) критичне мислення;

3) рефлексивне мислення;

4) вміння спілкуватися з аудиторією;

5) навички академічного обговорення;

6) вміння працювати в групі/команді;

7) однорангова взаємодія.

Саме ці основні блоки за аналізом українських експертів є першочергово необхідними для українського студентства, майбутньої робочої сили, яка має стати конкурентною не лише на вітчизняному ринку праці, а й на європейському просторі.

Так, такі теми курсу – "М'які навички: вступ", "Групова робота", "Однорангова взаємодія" – були сформовані та розроблені експертами Київського національного університету імені Тараса Шевченка доцентами Г. Харламовою та С. Пащенко.

Теми "Самоменеджмент" та "Критичне мислення" були підбрані і сформовані для українського студентства у двох університетах: Харківському національному університету імені В. Н. Каразіна (доценти В. Павленко та О. Луценко) та Донецькому національному університету (м. Вінниця) (доцент О. Кліменкова).

Теми "Рефлексивного мислення і листи", "Зв'язок з аудиторією" та "Наукові дебати" були розроблені представниками Львівського національного університету (доцентами О.Сеник та Р.Калитчаком).

Курс Soft Skill, розроблений в рамках проекту Темпус

В рамках стратегії Світового банку в Україні, пов'язаного з широким та інтенсивним навчанням всіх державних службовців навичкам лідерства та соціальним навичкам, планується введення курсу "SoftSkills" у навчальні плани університетів як курсу за вибором з осені 2016 року.

Курс фокусується на навчанні та розвитку соціально-особистісних навичок майбутнього фахівця. Він спрямований на допомогу студенту, майбутньому працівнику, стати ефективним, незалежним, впевненим і самостійним, здатним до навчання протягом усього життя. Курс розрахований на забезпечення розвитку майбутнього фахівця як особистості в соціумі, поліпшення його здатності до самоврядування, розвиток критичного та рефлексивного мислення, комунікації з аудиторією, сприяння вдосконаленню

навичок академічної дискусії, групової роботи та взаємодії студентів за моделлю "рівний-рівному".

Результати навчання за таким курсом здатні забезпечити: розвиток навичок та формування майстерності в усній та письмовій комунікації; підвищення ефективності міжособистісного спілкування та вирішення проблем; організації власної навчальної та майбутньої професійної діяльності.

Пропонований курс передбачає застосування таких ефективних форм організації навчального процесу як лекції і тренінги. Цікавою методичною наробкою є те, що в межах курсу студентам буде запропоновано розроблення власного портфоліо – набір есе, презентацій, ментальних карт тощо; робота над спільним проектом, проведення наукових дебатів, складання плану-стратегії особистого розвитку. Це дозволить студенту визначати життєві цілі та оцінювати власний прогрес на шляху до досягнення своїх цілей у професійному, кар'єрному та особистому зростанні. Портфоліо та спільний проект будуть використовуватися для постійного зворотного зв'язку зі студентом.

Такий новий курс має на меті сприяти покращенню життєвих навичок студента, необхідних для навчання та перспектив кар'єрного зростання. Тематичний план курсу виглядає наступним чином:

1. Вступ до курсу: мета і завдання – 2 години.
2. Розвиток критичного мислення: оцінювання інформаційних ресурсів, критичне читання, підготовка презентацій і наукове письмо (есеї, наукові звіти тощо) – 6 годин.
3. Рефлексивне мислення – 4 години.
4. Самоменеджмент: тайм-менеджмент, цілепокладання і таксономія цілей, прийняття відповідальності за результати навчальної діяльності, самомотивація – 6 годин.
5. Компетенції проведення академічних дискусій і дебатів: здатність слухати, надавати й інтерпретувати зворотний зв'язок, реагувати на обґрунтовану критику – 6 годин.
6. Навчання в системі "Рівний рівному" – 4 години.
7. Групова робота у проектній діяльності – 6 годин.

Зміст курсу зосереджений на навчанні та розвитку студента, призначений для мотивування студента до того, щоб стати більш ефективною і незалежною, впевненою та самостійною особистістю за рахунок поліпшення здатності розуміти як, в якому напрямі і коли розвивати свої особистісні навички та компетенції та щоб спонукати студента контролювати, аналізувати, оцінювати, планувати і брати на себе відповідальність

за своє навчання та подальший життєвий розвиток. Зокрема, курс спрямований на розвиток і зміцнення:

- самоврядування;
- критичного і рефлексивного мислення;
- комунікативних навичок;
- роботи в групі та стратегій підтримки з боку однолітків.

Після завершення вивчення курсу студент гарантовано зможе:

- застосовувати рефлексивні практики для розуміння процесу навчання та формулювання й оцінки особистих цілей та мотивації;
- брати на себе відповідальність за власне навчання та самостійно оцінювати його результати;
- управляти часом, пріоритетами та завданнями і будувати особисті стратегії для самостійного навчання та життєвого розвитку;
- ясно і чітко висловлюватися з метою зацікавлення аудиторії в діапазоні різних контекстів;
- враховувати і поважати чужу точку зору, пропонуючи конструктивний зворотний зв'язок іншим;
- ефективно реагувати на конструктивну критику, надану іншими;
- працювати в команді або керувати командою в ході реалізації завдань навчання та подальших життєвих ситуацій;
- створювати (формулювати та записувати) план особистого розвитку для досягнення найбільш ефективних та раціональних результатів навчання.

Даний курс розроблений для студентів першого року навчання, які тільки вийшли із лав школярів, і ще мають оволодіти знаннями емоційно-культурної адаптації навіть на рівні дорослого студентського життя. Але модулі курсу гнучкі і їх можна адаптувати для студентів магістерських та PhD програм. При цьому акцент в курсі робиться більше на академічних дебатах, критичній та реферативній письмовій роботі, навичкам вдалої презентації результатів, методиці проектної роботи.

Список використаних джерел

1. Ihsen S. VDI-Beruf und Karriere: Karriere für Ingenieurinnen. – Ergebnisse des VDI-Politikdialoges vom, 2003.
2. Навички для сучасної України. Резюме [Електронний ресурс]. – К.: Word Bank Group, 2015. – 20 с. – Режим доступу: <http://www.ipq.org.ua/ua/news/93>
3. Schulz B. The importance of soft skills: Education beyond academic knowledge [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hdl.handle.net/10628/39>

Надійшла до редколегії 20.10.15

А. Черняк, д-р экон. наук, проф.,

Г. Харламова, канд. экон. наук, доц.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ПРОБЛЕМЫ ЭФФЕКТИВНОСТИ СТУДЕНЧЕСКИХ СЛУЖБ В УКРАИНЕ: ОПЫТ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРОЕКТА TEMPUS IMPRESS

Статья посвящена анализу работы международного проекта TEMPUS "IMPRESS" – "Повышение эффективности студенческих служб" 530534-Tempus-1-2012-1-UK-Tempus-SMGR. Основной целью проекта является создание современных Центров поддержки студенческих служб в ведущих классических университетах Украины. Подробно раскрыто структуру учебного курса "Soft Skills", разработанного по современным международным академическим стандартам подготовки высококвалифицированных специалистов с высшим образованием. В рамках данного курса студенты получают знания и навыки, которые будут способствовать их полноценной адаптации как к обучению в вузе, так и в дальнейшей профессиональной деятельности, предоставление дополнительных предпочтений в трудоустройстве, формируют умение самопрезентации, работы в команде, принятия решений, активизируют рефлексивные способности, разовьют критическое мышление.

Ключевые слова: софт скилс, студенческие службы, TEMPUS.

O. Chernyak, Doctor of Sciences (Economics), prof.,

G. Kharlamova, PhD in Economics, Associate Professor

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

STUDENT SERVICES EFFICIENCY PROBLEMS IN UKRAINE: EXPERIENCE OF INTERNATIONAL TEMPUS IMPRESS PROJECT

The article is devoted to the analysis of the implementation of the international project Tempus "IMPRESS" – "improving the efficiency of student services. The main aim of the project is to create modern Centers of student support services at the leading classical universities of Ukraine. One of the outcomes was the creation of the latest training course "Soft Skills" developed up to the modern international academic standards. In its framework, students will gain knowledge and skills that will facilitate their full adaptation to study at the University, and to the future professional activity. The course is designed to provide students with additional preference in employment, promote in their self-presentation skills, effective team work and decision making, enhance reflection ability and develop critical thinking.

Keywords: soft skills, student services, TEMPUS.